

LA SEGONA TROBADA DEL BARRI DE LA SALUT

INFORME DELS RESULTATS

16 de novembre del 2019

INFORMACIÓ GENERAL

Data: Dissabte 16 de novembre del 2019 de 11h a 14h

Lloc: Escola Turó del Cargol

Assistència: 50 persones aproximadament

Entitats i serveis participants: (17)

La Miranda Casal del barri, Comissió de festes de La Salut – Carrer Verdi, Associació de veïns i veïnes del Parc Güell – La Salut – Sanllehy, Ciberdona, Espai Quiró, Batucargol, AFA Turó del Cargol, AFA Baldiri i Reixac, APCs Gràcia Nord – Educadors de carrer, Comissió jove de La Salut, Cinecaptus, Associació de comerciants del Mercat de Lesseps, AEDO Social Films, CAP Larrard, Centre de Serveis Socials La Salut, El Coll, Vallcarca i Els Penitents, Agència de Salut Pública de Barcelona, Districte de Gràcia, Ajuntament de Barcelona.

ACTA DE LA TROBADA

1. PRESENTACIONS

Aquesta trobada l'hem organitzat des de **Salutem – Accions comunitàries del barri de La Salut;** conjuntament amb el Centre de Serveis Socials de La Salut, El Coll, Vallcarca i Els Penitents, el CAP Larrard, el Districte de Gràcia i l'Agència de Salut Pública de Barcelona. Salutem som diverses entitats, col·lectius, veïns i veïnes i serveis de La Salut que fem treball en xarxa per a donar resposta a les necessitats del barri.

La Trobada del barri la vam crear per primera vegada l'any passat amb l'objectiu de tenir un espai conjunt entre veïnes, entitats, serveis... tothom del barri: per tal de poder conèixer, debatre, reflexionar, compartir i decidir conjuntament, totes aquelles necessitats del barri a les que volem fer-hi front, amb el treball comunitari, en xarxa, és a dir, el que podem fer entre tots i totes.

Així doncs, l'any passat vam fer una dinàmica per poder conèixer i visibilitzar tots aquells projectes comunitaris que estem fent. També hi havia un espai on tothom podia expressar aquelles inquietuds i necessitats que volia compartir i donar-hi resposta. De fet, a partir d'aquí hem creat més comissions i projectes, com per exemple, la recent comissió d'espai públic i convivència ja que vam veure que ens faltaven espais per treballar temes d'urbanisme. I per últim, vam fer una plenària on vam decidir que volíem fer un cop l'any una Trobada del barri, com la d'avui.

Després d'haver pogut visibilitzar tot allò que fem, aquest any hem volgut centrar la Trobada amb el tema de salut comunitària. Quan diem **Salut Comunitària** ens referim a que la Salut no ve només determinada per una dimensió física, sinó que també psicològica i social. El context físic, socioeconòmic, l'entorn, les desigualtats... també afecten a la salut i al nostre benestar. És a dir, per exemple, que no tinguem espais de relació i de trobada, afecta a la nostra salut; que cada vegada sigui més complicat l'accés a l'habitatge, afecta a la nostra salut; que ens fem grans sentint-nos soles, també; i que vivim en localitats contaminades o en entorns socials amb hàbits poc saludables, també.

D'aquesta manera, es pot entendre com tots i totes hi juguem un paper; no només és imprescindible els serveis dels CAPS i els Hospitals, sinó que també ho són les accions que nosaltres mateixes podem organitzar per millorar la nostra qualitat de vida, del veïnat, del nostre barri. I és per aquest motiu que era molt coherent i important poder-ho compartir, debatre i decidir des d'aquesta trobada. Tot això té sentit, si la vostra veu hi és present.

A més, no començarem sense res, ja que durant aquests mesos, des de la comissió de Salut Comunitària de Salutem, on hi participem amb l'Agència de Salut Pública, el CAP Larrard, el CSS, i el Districte, hem realitzat un **diagnòstic de salut del barri**. Els resultats del diagnòstic surten de l'anàlisi tant de dades estadístiques, de l'Agència i de l'Ajuntament, com d'entrevistes per recollir la veu de veïns, veïnes i entitats.

Així doncs, l'objectiu de la Trobada és presentar-vos breument **els resultats** d'aquest diagnòstic perquè després puguem **votar i decidir** entre tots i totes, quines són aquelles necessitats que prioritzem. En el sentit que sabem que totes són importants, però podrem decidir per quines comencem a planificar accions. Per últim, també decidirem **com volem passar a l'acció** per resoldre tot allò que haguem prioritzat. I acabarem amb un pica – pica boníssim del Mercat de Lesseps.

2. DIAGNÒSTIC DE SALUT DEL BARRI DE LA SALUT

El diagnòstic de salut complet es pot descarregar a: <http://salutem.cat/projectes/informe-de-determinants-de-salut-comunitaria/>

A la Trobada destaquem els resultats més rellevants com serien:

El barri de La Salut es situa al Districte de Gràcia, rodejat pels barris de Vallcarca i Els Penitents, el Coll, Camp d'en Grassot, Vila de Gràcia; i el Carmel, Can Baró i Baix Guinardó del Districte d'Horta-Guinardó.

La Salut té una població de **13213 habitants**, dels quals 7142 són dones i 6071 homes.

Destaca la **població envellida** que representa el 12,5% de persones de 65 a 74 anys, i un 12,5% més de persones amb més de 75 anys. S'ha de tenir en compte la gran preocupació que existeix per les persones grans soles (29,4%), i per les que viuen en habitatges sense ascensor; dificultant encara més la seva mobilitat. De fet, a La Salut el 30,7% dels habitatges no tenen ascensor i; tot i que no sembli una xifra molt representativa si ho comparem amb les del Districte (39,3%) i la ciutat (31,6%); l'hem de contemplar degut a les grans dificultats que també hi ha a l'espai públic pel fet de ser un barri amb una orografia molt complicada.

Pel que fa a la **població jove**, representen el 14,8% del total d'habitants a La Salut. També s'ha de destacar aquesta dada ja que una altra gran necessitat del barri és la falta d'un institut públic. Així doncs, les veïnes de La Salut quan acaben l'escola primària s'han de desplaçar cada dia a un altre barri. Aquest fet té com a conseqüència l'absència d'espais per a joves al barri, i la dificultat per promoure el seu sentiment de pertinença, identitat i participació activa a La Salut.

I pel que fa a la **població migrada**, representen el 16,8% de les veïnes de La Salut, de les quals el 47,4% són persones nascudes a Centre i Sudamèrica. De fet, des del Centre de Serveis Socials, han observat que estan arribant cada vegada més persones migrades, sobretot d'Hondures, que necessiten asil polític. A més, també s'ha de tenir en compte a les comerciants d'altres

procedències que també fan vida a La Salut perquè hi treballen. I les que viuen al Centre d'acollida Gaudí del barri. Per tal que les nouvingudes també es puguin sentir còmodes amb la vida comunitària del barri, i es tinguin en compte les necessitats particulars en l'acció comunitària.

En les dones també s'observen necessitats que són conseqüència de la societat en què vivim. La **feminització de la pobresa** també hi és present al barri. Per exemple, l'atur ha disminuït en general a tot arreu; però el percentatge de les dones en situació d'atur ha augmentat. Les dades de La Salut mostren com al 2015 l'atur registrat era del 7,4% (53,5% dones i 46,5% homes), i al 2017 l'atur registrat és del 6,4% (56,6% dones i 43,4% homes). A més, altres necessitats expressades per les dones són: la majoria de persones grans soles són dones, falta d'informació sobre els recursos i serveis per a elles, viuen experiències de violències masclistes i homofòbiques, viuen sobrecàrregues familiars (tant mares com àvies), pocs recursos per a mares solteres, situacions particulars per ser cuidadores; fan un consum més elevat de antidepressius i ansiolítics (com a conseqüència de les desigualtats que han de viure), entre d'altres.

Pel que fa a la **salut física i d'hàbits saludables** del veïnat de La Salut, es pot destacar que s'ha observat que la presència de 4 o més trastorns crònics al Districte de Gràcia (20,5%) és superior al percentatge de la ciutat (17,8%), presentant les dones un % més elevat (26%) que els homes (14,8%). També cal destacar, que tot i no tenir un % elevat de risc de patiment psicològic o problemes de salut mental; al Districte hi ha un percentatge més elevat de consum de tabac (24,6%), respecte la ciutat (18,8%). I un consum de cànnabis a La Salut per part dels homes (1,7%) més elevat que al Districte (0,4%) i a la ciutat (0,5). Tot i això, un fet que es podria potenciar sobre hàbits saludables és que al Districte hi ha una activitat física intensa, quan s'inclou caminar, més elevada (57,2%) que a la ciutat (48,3%). Per últim dins d'aquest àmbit, destacar que l'esperança de vida a La Salut és de 78,9 anys en homes, gairebé dos anys més baixa que la del Districte (80,4 anys) i la ciutat (80,3 anys). I 85,7 anys en dones, gairebé un any menys que la del districte (86,6) i la ciutat (86,8).

Com a característiques i necessitats transversals a tota la població de La Salut, les veïnes destaquen que és un **barri molt influït per la seva orografia**. És complicada per les seves grans pendents i desnivells, i per d'altres aspectes que fraccionen la realitat, com el Parc Güell, la Travessera de Dalt, el Santuari de Sant Josep de La Muntanya o els carrers sense sortida. Sobretot a la Travessera, el gruix de trànsit existent provoca que sigui una barrera i un simple lloc de pas, no un espai amable on passejar. Afegir el fet de no disposar d'una bona comunicació interna de transport públic al barri; ja que existeix l'autobús 116 però amb un recorregut llarg i costós en temps i amb pocs horaris. I unes escales mecàniques que no acostumen a funcionar.

També, s'expressa la falta de places, jardins, parcs (sense poder comptar amb el Parc Güell a causa de la massificació turística) i, en definitiva, la **falta d'espais de trobada a l'espai públic**. Aquests espais de trobada tampoc milloren en quant a equipaments públics, ja que només es pot comptar amb el Casal Cardener situat a la part de més a baix del barri, la Miranda situada a la part de més amunt però que no és un equipament públic i l'Espai Quiró, actualment un solar, situat a un dels límits del barri, proper a Sanllehy. [Caldrà veure com canvia aquest aspecte amb els futurs equipaments de l'Espai Quiró].

En conseqüència d'aquestes característiques físiques, s'observa en els discursos del veïnat l'existència de "**tres Saluts**", és a dir, un territori fragmentat social i orogràficament en tres zones delimitades. També, els grans desnivells dificulten la mobilitat de certes persones, com la gent gran (que també pateix aïllament social), les famílies (sobretot mares) que es desplacen amb cotxet, les persones amb diversitat funcional, entre d'altres.

A més, sumat a la manca de tradició associativa i participativa del barri, s'expressa la **falta d'un coneixement mutu entre entitats i serveis, comunicació, cohesió social entre veïnes i d'una participació activa**. Tot i això, cal destacar que les veïnes de la part "més alta" expressen que el barri "és com un poble", en el sentit que moltes famílies es coneixen, es saluden..., i que és un aspecte que no els hi agradaria perdre. Aquest fet compensa la percepció d'inseguretat de les veïnes, que és expressada tot i que no hi ha una gran quantitat d'actes delictius al barri.

Per altra banda, el fet que també dificulta la vida al barri, és la constant **pèrdua del comerç de proximitat**. Hi ha una gran diferència entre la quantitat de botigues actuals i les d'uns anys enrere. I a part, de les botigues que queden, moltes s'estan transformant o ja s'han transformat en botigues de souvenirs pels turistes que visiten el Parc Güell; en comptes de ser un comerç necessari pel veïnat.

I tampoc ajuda l'altre aspecte gentrificador del barri: **l'especulació immobiliària** que augmenta el preu del lloguer de l'habitatge i està provocant que les famílies s'hagin vist forçades a marxar.

I per últim, tot i ser un barri tranquil, de gran desnivell que ens permet gaudir de vistes de tota la ciutat, amb menys **contaminació acústica i de l'aire** (a excepció de la Travessera de Dalt), cal destacar que es situa al costat d'un dels punts més contaminats de tot Barcelona: la Plaça de Lesseps.

3. PRIORITZACIÓ DE NECESSITATS

Totes les persones assistents van poder votar individualment les necessitats que consideraven a prioritzar per donar-les ja respostes col·lectives. Seguidament, vam passar a treballar en petits grups per poder reflexionar, debatre i consensuar entre tots i totes quines necessitats prioritzàvem conjuntament. Concretament, el llistat de necessitats que es podien votar era el següent:

JORNADA DE PRIORITZACIÓ DE NECESSITATS

EN SALUT AL BARRI DE LA SALUT

MARCA AMB UNA CREU ELS 5 ASPECTES QUE CONSIDERIS PRIORITARIS A TREBALLAR AL TEU BARRI

	Necessitats	X
1	Solitud i aïllament de les persones grans.	
2	Gentrificació. Encariment del preu de l'habitatge i del lloguer.	
3	Falta d'acollida i recursos de les persones migrades per part de la comunitat.	
4	Falta de recursos per joves.	
5	Sensació d'inseguretat.	
6	Presència de 4 o més trastorns crònics.	
7	Consum de tabac i alcohol, i preocupació sobre com actuar davant de casos de consum.	
8	Consum elevat d'antidepressius i ansiolítics.	
9	Falta de participació activa, comunicació i coneixement sobre el teixit associatiu.	
10	Pèrdua del comerç de proximitat.	
11	Orografia, connectivitat i mobilitat.	
12	Falta d'habilitats parentals per part de les famílies.	
13	Feminització de la pobresa: mares solteres, cuidadores, dones grans que viuen soles o amb càrregues familiars.	
14	Falta d'espais de trobada i cohesió social, tant a l'espai públic com equipaments.	
15	Soroll i contaminació.	

Sexe: Home Dona **Edat:** ____ **Lloc de naixement:** _____

Sóc: Veí/Veïna Treballador/a del barri (especificar àrea): _____

A part del llistat, van sortir diverses idees a cada grup de persones:

Grup 1:

Van valorar molt positiu moltes de les necessitats escollides. Els hi costava escollir les més importants. Es van centrar molt en tema escales mecàniques, orografia, autobús. També habitatge. No van trobar massa important el tema de les “habilitats parentals”, curiós perquè era un grup de mares, sobretot de la zona de l’Escola del Baldiri i Reixac. Les qüestions que van trobar a faltar van ser:

- Falta de temes sobre nens i nenes. Sí que al llistat consten temes de joves i de “habilitats parentals”, però no sobre els nens i nenes directament. No tant com a espais de trobada per a nens i nenes, ja que viuen a prop i totes gaudien bastant del parc Güell.
- Falta de temes sobre seguretat vial. Es refereixen que molts carrers són perillosos per la seguretat vial (exemple: sostres amb coll portell).

Grup 2:

El grup tenia idees molt variades, però les 5 prioritzacions van sortir ràpid i després vàrem aprofitar per debatre-les. Hi havia una veïna que tenia moltes queixes sobre les escales mecàniques que no funcionen i sobre la brutícia. Un veí pare i arquitecte va comentar propostes per potenciar el lloguer a través de l’ajuntament, per exemple, fent que els propis veïns siguin els que posin límits al preu del lloguer. També va assistir una persona jubilada que havia treballat a la administració amb propostes de caire administratiu que també es va animar a apuntar-se de manera activa al barri.

Grup 3:

L’acord de prioritziació va ser prou ràpid en quatre temes. Va haver més debat per triar el 5è punt, on valoraven les problemàtiques de la gentrificació (que obliga a marxar i per tant a desarrelar a adults i fills dels barris, de les escoles, dels amics i com tot això també afecta a la salut), i l’altre tema que valoraven és la manca de comerç de proximitat (i com tot això també afecta a la salut a nivell preventiu – mirada radars-, a nivell social (fas xarxa amb el teu comerç proper...)). De tot plegat, van pensar que des d’on podrien intervenir més com a comunitat, és en treballar per reforçar el comerç de proximitat, així és que aquesta va ser la cinquena prioritat. Vam dedicar una bona estona a que es coneguessin entre ells, per d’aquesta manera també, comencessin a construir un reconeixement mutu del que feia cadascú i començar a teixir xarxa comú.

Grup 4:

Es va comentar la idea de crear un “Espai de vida” al barri, sobretot a la part de més amunt del barri. És a dir, un centre o equipament que permetés tenir un espai de trobada, d’activitat i de relació al barri. També es va comentar per par de la comissió jove, que seria més adequat tenir en compte la perspectiva de gènere i per exemple, quan es demani el contacte i senyalar “home o dona” també hi hagi un apartat que visibilitzi les altres realitats.

Grup 5 (tècnics i polítics):

Primer vam fer una roda del que valoràvem cadascú i les justificacions de la nostra decisió. Vam fer recompte de les més votades sortint prioritzades, les següents necessitats:

- Solitud i aïllament, on es donava importància als recursos vinculats a gent gran i anava de la mà amb l'orografia del territori.
- Gentrificació i la pèrdua de pertinença de barri, pèrdua de pisos i marxa del territori.
- Falta d'acollida i recursos de les persones migrades dins de la comunitat, remarcant el Centre d'acollida dels menors no acompanyats.
- Recursos per joves, donant èmfasi a la manca d'espais per generar participació

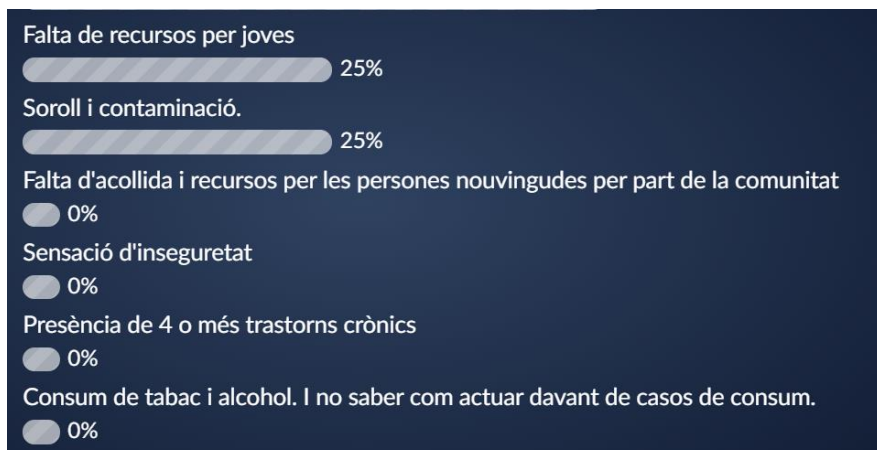
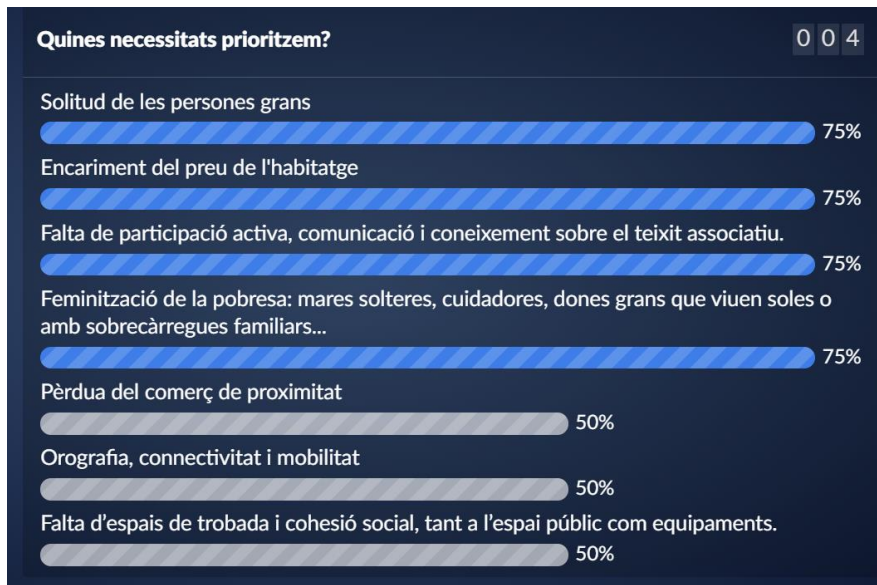
Després es va debatre sobre l'orografia, la connectivitat i mobilitat i la pèrdua de comerç de proximitat on es va parlar de la facilitat d'accés, la impossibilitat de poder intervenir dins del model capitalista.

La mirada del vot també estava condicionada per les possibilitat d'acció en el futur, i es veia complicat el poder actuar davant d'aquests dos problemes. Finalment es va prioritzar l'orografia que es relacionava en situacions de dependència.

Com a observació extra, mencionar la necessitat de feminització de la pobresa va ser votada per totes les dones del grup, però va quedar fora del rànquing de les cinc necessitats.

4. RESULTATS DE LES VOTACIONS SOBRE NECESSITATS PRIORITZADES

Després del treball en grups, el resultat de les votacions sobre les necessitats que es van decidir prioritzar és el següent:

5. ACCIONS PER DONAR RESPOSTA A LES NECESSITATS PRIORITZADES

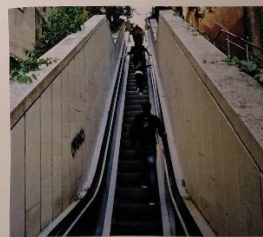
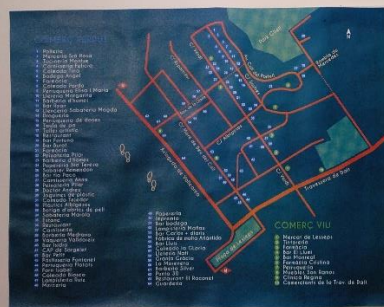
Després del treball en grups i de les votacions per prioritzar les necessitats, vam passar a plenària tots els resultats per poder decidir com els hi donem resposta entre tots i totes. Així doncs, vam vincular cada necessitat a una comissió de Salutem existent, per tal d'afavorir un espai de treball col·lectiu on poder planificar les accions més adequades.

NECESSITATS PRIORITZADES A TREBALLAR COL·LECTIVAMENT:

- Falta de recursos per a joves (25%)

ESPAI PÚBLIC I CONVIVÈNCIA

NECESSITATS PRIORITZADES A TREBALLAR COL·LECTIVAMENT:

- Gentrificació. Encariment del preu de l'habitatge i del lloguer (75%).
- Pèrdua del comerç de proximitat (50%).
- Orografia, connectivitat i mobilitat (50%).
- Soroll i contaminació (25%).
- Sensació d'inseguretat (0%).

TAULA DE GENT GRAN – RADARS

PLATAFORMA DE
SEGUIMENT TELEFÒNIC

ACTIVITATS PER A
GENT GRAN

CUINA COMUNITÀRIA
INTERGENERACIONAL

MICROTROBADES

NECESSITATS PRIORITZADES A TREBALLAR COL·LECTIVAMENT:

- Solitud i aïllament de les persones grans (75%).

CULTURA I COHESIÓ SOCIAL

FESTA MAJOR

TROBADA DEL BARRI

MOSTRA D'ENTITATS

LA REVISTA
LA SALUT DE GRÀCIA

INTERCULTURALITAT

NECESSITATS PRIORITZADES A TREBALLAR COL·LECTIVAMENT:

- Falta de participació activa, comunicació i coneixement sobre el teixit associatiu (75%).
- Falta d'espais de trobada i cohesió social, tant a l'espai públic com equipaments (50%).
- Falta d'acollida i recursos per les persones nouvingudes per part de la comunitat (0%).

PERSPECTIVA DE GÈNERE

GÈNER-ANT AL BARRI

VEÏNES PER VEÏNES

PUNT D'INFORMACIÓ LILA

RETRATS DE DONES
DEL BARRI

NECESSITATS PRIORITZADES A TREBALLAR COL·LECTIVAMENT:

- Feminització de la pobresa: mares solteres, cuidadores, dones grans que viuen soles o amb càrregues familiars, entre d'altres (75%).

SALUT COMUNITÀRIA

DIAGNÒSTIC DE SALUT DEL BARRI DE LA SALUT

Novembre 2019

NECESSITATS PRIORITZADES A TREBALLAR COL·LECTIVAMENT:

- Presència de 4 o més trastorns crònics (0%).
- Consum de tabac i alcohol, i preocupació sobre com actuar davant de casos de consum (0%).
- Consum elevat d'antidepressius i ansiolítics (0%).
- Falta d'habilitats parentals per part de les famílies (0%).

6. CONCLUSIONS

Per últim, totes les persones assistents van dir tres paraules que corresponguessin a tot allò que voldrien tenir al barri. I d'aquesta manera, vam construir el núvol de paraules que representava el somni col·lectiu a tirar endavant entre tots i totes.

Com és el barri que somiem?

I ho farem possible gràcies als espais de treball col·lectiu existents i als que considerem convenients crear segons les necessitats prioritzades. Les taules i comissions existents són les següents:

PARTICIPA!

a les reunions obertes a tothom:

• CULTURA I COHESIÓ SOCIAL

3r dijous de cada mes de 17:30 a 19 h
Centre de Serveis Socials

TROBADES DEL BARRI
MOSTRA D'ENTITATS
FESTA MAJOR
INTERCULTURALITAT
REVISTA LA SALUT DE GRÀCIA

• PERSPECTIVA DE GÈNERE

4t dijous de cada mes de 17 a 19 h
CAP Larrard

GENER-ANT AL BARRI
PUNT D'INFORMACIÓ LILA
VEÏNES PER VEÏNES A LA SALUT
RETRATS DE DONES DEL BARRI

• COMISSIÓ DE JOVES

Tots els divendres de 16 a 18 h
La Miranda

CINECAPTUS
TALLERS OBERTS
FESTA JOVE

• GENT GRAN - RADARS

Dijous cada tres mesos de 16 a 17:30 h
Casal Cardener

PLATAFORMA DE SEGUIMENT TELEFÒNIC

ACTIVITATS OBERTES I DETECCIÓ CUINA COMUNITÀRIA

• SALUT COMUNITÀRIA

Calendarí de trobada per confirmar*

PROCÉS DIAGNÒSTIC I D'ACCIÓ

• ESPAI PÚBLIC I CONVIVÈNCIA

Calendarí de trobada per confirmar*

CONSTRUÏM EL BARRI QUE VOLEM

**Districte
de Gràcia**

*CONTACTE:

placomunitarisalut@gmail.com

608 645 326

www.salutem.cat

 @pla.lasalut

 salutem.accionscomunitaries

 @salutemdegracia

 salutem accions comunitaries